

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การนำเสนอรายการฟุตบอลต่างประเทศกับการพนันฟุตบอล” นี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยอาศัยการวิเคราะห์เนื้อหา (Textual Analysis) เป็นเครื่องมือหลัก และการสัมภาษณ์เจาะลึก (Depth Interview) เป็นเครื่องมือช่วย ซึ่งจะนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analysis Description) โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังต่อไปนี้

3.1 หน่วยของการวิเคราะห์

หน่วยของการวิเคราะห์สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

- 3.1.1 สื่อมวลชน (Social Artifacts) ที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับฟุตบอลต่างประเทศ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์, โทรทัศน์ และวิทยุ
- 3.1.2 บุคคล (Individual) ได้แก่ ผู้เล่นพนันฟุตบอลต่างประเทศ, ผู้ให้ข้อมูลผ่านสื่อมวลชนเกี่ยวกับเรื่องฟุตบอลต่างประเทศ อาทิ คอลัมนิสต์, บรรณาธิการ, ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ และผู้จัดรายการวิทยุ

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยแบ่งประชากรเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- 3.2.1 สื่อมวลชนที่มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารในประเด็นเรื่องฟุตบอลต่างประเทศ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ทั้งหนังสือพิมพ์, โทรทัศน์ และวิทยุ ซึ่งสื่อแต่ละชนิดต่างก็มีลักษณะแตกต่างกันไป ดังนี้
 - (1) หนังสือพิมพ์มีลักษณะเด่น คือ สามารถนำเสนอข้อมูลได้ในรายละเอียดและปริมาณมาก ไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาในการเปิดรับสามารถอ่านเวลาใดก็ได้ ซึ่งเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมสูงสุดจากผู้เล่นพนัน ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษามากที่สุดถึง 7 ฉบับ ทั้งนี้ ศึกษาเฉพาะในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับฟุตบอลต่างประเทศ โดยการซื้อ

หนังสือพิมพ์เก็บไว้ทุกฉบับ (ยกเว้น ไทยรัฐและเดลินิวส์ ใช้วิธีถ่ายเอกสารเฉพาะหน้าที่มีเนื้อหาที่ประเด็นฟุตบอลต่างประเทศ) ในระหว่างวันที่ 1 - 31 มีนาคม 2544 ได้แก่

- o ไทยรัฐ (รายวัน)
- o เดลินิวส์ (รายวัน)
- o สปอร์ตพูล (รายวัน)
- o สตาร์ซอคเกอร์ (รายวัน)
- o สยามกีฬา (รายวัน)
- o เจาะเกมส์ (mid week : อังคาร, ศุกร์)
- o ดิกออฟ (รายวัน)

(2) รายการโทรทัศน์ มีลักษณะเด่น คือ การแพร่ภาพและเสียงได้พร้อมๆ กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีรายการวิเคราะห์เกมก่อนแข่งขัน การได้เห็นภาพนักวิจารณ์จะได้รับความเชื่อถือจากผู้ชมเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยได้บันทึกเป็นวิดีโอไว้ทุกรายการ (ยกเว้นรายการข่าวกีฬาช่อง 5 ใช้ Script แทนเนื่องจากทางสถานีไม่ได้เก็บเทปรายการไว้) ในระหว่างวันที่ 1 - 31 มีนาคม 2544 จำนวนทั้งสิ้น 6 รายการ คือ

- o รายการข่าวกีฬา ช่อง 5
- o รายการข่าวกีฬา ช่อง 9
- o รายการข่าวกีฬา itv
- o "World Soccer and Sports" ช่อง 9 วันศุกร์ เวลา 22.00 น.
- o "Be on a Hot Kick" ช่อง 9 วันเสาร์ เวลา 23.00 น.
- o "เจาะเกมส์" ช่อง 5 วันเสาร์และอาทิตย์ เวลา 19.10 น.

ผู้วิจัยเลือกศึกษารายการ "World Soccer and Sports", "Be on a Hot Kick" และ "เจาะเกมส์" เนื่องจากได้ทำการสอบถามจากผู้เล่นพนันโดยทั่วไปแล้วพบว่า เป็นรายการที่ผู้เล่นพนันชมและให้ความเชื่อถือมากที่สุด และผู้วิจัยไม่เลือกศึกษารายการ

ของ Pay TV เนื่องจากกลุ่มผู้ชมมีน้อยกว่า Free TV และไม่มีรายการวิเคราะห์เกม รวมถึงอัตราค่าสมาชิกที่ต้องจ่ายรายเดือน

(1) รายการวิทยุ มีลักษณะเด่น คือ ความรวดเร็วในการรายงานและสามารถนำเสนอเนื้อหาได้มากกว่าโทรทัศน์ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษา

- o รายการข่าวของทางสถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท. (องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย)
- o รายการ “มองอย่างเขียน” ทาง FM 99 MHz ออกอากาศทุกวัน เวลา 16.00 - 18.00 น. โดยบันทึกลงเทปคลาสเซ็ทระหว่างวันที่ 1 – 31 มีนาคม 2544 สาเหตุที่เลือกศึกษารายการดังกล่าว เนื่องจากพบว่าเป็นรายการที่ได้รับความนิยมเชื่อมั่นจากคนฟังจนได้รับความนิยมเป็นอันดับหนึ่งของสถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท. (จากการสำรวจของสวนดุสิตโพล เมื่อเดือนมกราคม 2542) และเป็นรายการที่ผู้เล่นสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพนันได้

3.2.2 ผู้เล่นพนันฟุตบอลต่างประเทศทุกฤดูกาลที่ใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจเล่น โดยมีอายุระหว่าง 18 – 45 ปี อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้งนี้ เนื่องจากการพนันบอลยังเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ดังนั้น เพื่อความเหมาะสม ผู้วิจัยจึงไม่สามารถบอกชื่อ-นามสกุล และสถานที่ทำงานจริงของผู้ให้ข้อมูลได้ โดยจะใช้นามสมมติแทน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 50 คน ดังนี้

ที่	นามสมมติ	อายุ	อาชีพ	จำนวนเงินที่เล่นต่อครั้ง	สื่อหลักที่ใช้
1	นายชัย	19	นักศึกษา	50 – 300	วิทยุ
2	นางสาวตุ๊ก	25	พนักงานเสิร์ฟ	50 – 300	วิทยุ
3	นายชาย	22	พนักงานเสิร์ฟ	50 – 300	วิทยุ
4	นายศักดิ์	27	พนักงานเสิร์ฟ	50 – 500	วิทยุ
5	นายกอล์ฟ	20	นักศึกษา	50 – 500	หนังสือพิมพ์
6	นางสาวเจน	26	แคชเชียร์	50 – 500	วิทยุ
7	นางต่าย	33	แม่ครัว	50 – 500	หนังสือพิมพ์
8	นายเกม	20	นักศึกษา	100 – 500	หนังสือพิมพ์

ที่	นามสมมติ	อายุ	อาชีพ	จำนวนเงินที่เล่นต่อครั้ง	สื่อหลักที่ใช้
9	นายเบน	21	นักศึกษา	100 – 500	หนังสือพิมพ์
10	นายโก้	31	พนักงานเสิร์ฟ	100 – 500	วิทยุ
11	นายแบงค์	25	พ่อครัว	300 - 1,000	วิทยุ
12	นางสาวบาง	21	พนักงานเสิร์ฟ	500 - 1,000	หนังสือพิมพ์
13	นายกั้ง	34	พนักงานบริษัท	500 – 1,000	หนังสือพิมพ์
14	นายวัฒน์	32	รับราชการ	500 – 1,000	หนังสือพิมพ์
15	นายหนุ่ม	31	รัฐวิสาหกิจ	500 – 1,000	หนังสือพิมพ์
16	นายด้อม	31	รับราชการ	500 – 1,000	หนังสือพิมพ์
17	นายล้ง	38	พ่อครัว	500 – 2,000	หนังสือพิมพ์
18	นายซัซ	31	พ่อครัว	500 – 2,000	วิทยุ
19	นางนุ่น	26	พนักงานเสิร์ฟ	500 – 2,000	วิทยุ
20	นายอวัช	29	พนักงานบริษัท	500 – 2,000	หนังสือพิมพ์
21	นายถนอม	32	พนักงานบริษัท	500 – 2,000	หนังสือพิมพ์
22	นายแทน	36	ธุรกิจส่วนตัว	500 – 2,000	หนังสือพิมพ์
23	นายแก่ง	35	ผจก.ร้านอาหาร	500 – 10,000	หนังสือพิมพ์
24	นายรงค์	34	พนักงานบริษัท	1,000 - 2,000	หนังสือพิมพ์
25	นายซ้าง	33	พนักงานบริษัท	1,000 – 2,000	หนังสือพิมพ์
26	นายหมู	30	พนักงานบริษัท	1,000 - 3,000	หนังสือพิมพ์
27	นายโก้	29	ธุรกิจส่วนตัว	1,000 - 3,000	หนังสือพิมพ์
28	นายดวง	45	รับราชการ	1,000 - 4,000	หนังสือพิมพ์
29	นายแก้ว	35	ธุรกิจส่วนตัว	1,000 - 5,000	หนังสือพิมพ์
30	นายธง	27	พนักงานบริษัท	1,000 - 5,000	หนังสือพิมพ์
31	นางสาวเบญ	30	พนักงานบริษัท	1,000 - 5,000	หนังสือพิมพ์
32	นางวรรณ	29	พนักงานบริษัท	1,000 - 5,000	หนังสือพิมพ์
33	นายเอี	27	พนักงานบริษัท	1,000 - 5,000	หนังสือพิมพ์
34	นายทัศน์	30	รัฐวิสาหกิจ	1,000 - 5,000	หนังสือพิมพ์
35	นายจิน	40	รัฐวิสาหกิจ	1,000 – 5,000	หนังสือพิมพ์

ที่	นามสมมติ	อายุ	อาชีพ	จำนวนเงินที่เล่นต่อครั้ง	สื่อหลักที่ใช้
36	นายหน้อย	33	มัคคุเทศก์	1,000 – 10,000	หนังสือพิมพ์
37	นางสาวกิ๊ก	33	พนักงานบริษัท	2,000 – 5,000	หนังสือพิมพ์
38	นายโจ้	42	พนักงานบริษัท	2,000 – 5,000	หนังสือพิมพ์
39	นายเอก	31	ธุรกิจส่วนตัว	2,000 – 5,000	หนังสือพิมพ์
40	นายโต้ง	45	ธุรกิจส่วนตัว	2,000 – 10,000	หนังสือพิมพ์
41	นายตัน	29	ธุรกิจส่วนตัว	2,000 – 10,000	หนังสือพิมพ์
42	นายกุง	28	พนักงานบริษัท	2,000 – 10,000	หนังสือพิมพ์
43	นายสุด	32	รัฐวิสาหกิจ	2,000 – 20,000	หนังสือพิมพ์
44	นายชู	35	พนักงานบริษัท	5,000 – 20,000	หนังสือพิมพ์
45	นายหนึ่ง	26	พนักงานบริษัท	5,000 – 30,000	หนังสือพิมพ์
46	นายอัน	34	พนักงานบริษัท	5,000 – 30,000	หนังสือพิมพ์
47	นายนิน	23	รัฐวิสาหกิจ	5,000 – 40,000	หนังสือพิมพ์
48	นายตุ้ย	36	ธุรกิจส่วนตัว	5,000 – 50,000	หนังสือพิมพ์
49	นายขาว	33	รัฐวิสาหกิจ	5,000 – 50,000	หนังสือพิมพ์
50	นายเอ้	35	ธุรกิจส่วนตัว	10,000 – 100,000	หนังสือพิมพ์

3.2.3 ผู้ให้ข้อมูลผ่านสื่อมวลชนในยุค 8 ปีที่ผ่านมา จำนวน 5 คน

1. นายวิโรจน์ กิจกุลอนันต์เอก อายุ 47 ปี ประสบการณ์ในวงการกีฬา 25 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ที่ปรึกษา บริษัท ทศภาค จำกัด และ ที่ปรึกษา บริษัท สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด (มหาชน) อดีต คอลัมนิสต์ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เจ้าของนามปากกา "โรจน์อนันต์"
2. นายสาริต กรีกุล นามปากกา "บิกจ๊ะ" อายุ 43 ปี ประสบการณ์ในวงการกีฬา 20 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้ประกาศข่าวไทยทีวีสีช่อง 3 และหัวหน้าฝ่ายข่าวต่างประเทศ บริษัท สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด (มหาชน) นำเสนอผลงานผ่าน

- คอลัมน์ "บิกจี ยูไนเต็ด" ในหนังสือพิมพ์สยามกีฬารายวัน, คอลัมน์ "กับฟุตบอล กับแฟน ๆ กับบิกจี" ในหนังสือพิมพ์สตาร์ชอคเกอร์รายวัน, ผู้ดำเนินรายการ "B.E.C. SPORT" ทางไทยทีวีสีช่อง 3, ผู้บรรยายกีฬา และผู้ดำเนินรายการ "นานาชาติคนกะบิกจี" ทางวิทยุ อ.ส.ม.ท. FM 99 MHz
3. นายโอบาร์ เชื้อบาง เจ้าของนามปากกา "คุณเจียบ" อายุ 37 ปี ประสบการณ์ในวงการกีฬา 16 ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2529 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งหัวหน้าข่าวหน้า 1 บริษัท สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด (มหาชน) นำเสนอผลงานผ่าน คอลัมน์ "วิจารณ์ฟุตบอล" ในหนังสือพิมพ์สยามกีฬารายวัน, ตรวจข่าวและพาดหัวข่าวหน้า 1 หนังสือพิมพ์สยามกีฬารายวัน, หนังสือพิมพ์สตาร์ชอคเกอร์รายวัน และหนังสือพิมพ์สปอร์ตแมน รวมทั้งนิตยสารรายเดือนและหนังสือเฉพาะกิจในวาระพิเศษต่างๆ เช่น Man U รายเดือน และ Star Soccer รายเดือน เป็นต้น
 4. นายสมศักดิ์ สงวนทรัพย์ นามปากกา "คุณจอย" อายุ 33 ปี ประสบการณ์ในวงการกีฬา 10 ปี ตั้งแต่วันที่ 25 สิงหาคม 2535 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้สื่อข่าวฝ่ายต่างประเทศ ของ บริษัท สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด (มหาชน) นำเสนอผลงานผ่านคอลัมน์ "มองอย่างเขียน" โดย คุณจอย ในหนังสือพิมพ์สยามกีฬารายวัน และหนังสือพิมพ์สตาร์ชอคเกอร์รายวัน, รับเชิญเป็นผู้วิเคราะห์เกมในรายการเจาะเกมส์ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 และเว็ลด์ ชอคเกอร์ แอนด์ สปอร์ต ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9, ผู้ดำเนินรายการ "BE ON THE HOT KICK" ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9, ผู้บรรยายกีฬา, ผู้ดำเนินรายการวิทยุ "มองอย่างเขียน" และผู้รายงานสดฟุตบอลลีกวันอาทิตย์ทาง FM 99 MHz
 5. นายอิสพงษ์ ผลมั่ง เจ้าของนามปากกา "ต. ไต้ง" อายุ 34 ปี ประสบการณ์ในวงการกีฬา 13 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง นักข่าวประจำกองบรรณาธิการ บริษัท สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด (มหาชน) นำเสนอผลงานผ่านคอลัมน์ "คุยกันเวลา

ภาษา ต. ไต้ง" ทางหนังสือพิมพ์สตาร์ชอคเกอร์รายวัน, คอลัมน์ "ฟรีสไตล์ กับ ต. ไต้ง" ทางหนังสือพิมพ์สปอร์ตพูล และคอลัมน์ "ลวดลายปลายสตี๊ด" หนังสือพิมพ์สปอร์ตแมน, ผู้ดำเนินรายการ เวิลด์ ชอคเกอร์ แอนด์ สปอร์ต, รับเชิญเป็นผู้วิเคราะห์เกมในรายการ "เจาะเกมส์" ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 5, ผู้บรรยายกีฬา, ผู้ดำเนินรายการ "BE ON THE HOT KICK" ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9, ผู้ดำเนินรายการ "เจาะบอลโลกกับจ้อ Sony" ทางสถานีโทรทัศน์ itv และผู้ดำเนินรายการวิทยุ "สปอร์ตเซนเตอร์" ทางวิทยุ FM 99 MHz

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 การวิเคราะห์เนื้อหา (Textual Analysis)

- o สื่อมวลชนที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับฟุตบอลต่างประเทศทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ หนังสือพิมพ์, โทรทัศน์ และวิทยุ

3.3.2 การสัมภาษณ์เจาะลึก (Depth Interview)

- o ผู้เล่นพนัน และผู้ให้ข้อมูลผ่านสื่อมวลชน

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลเอง จากแหล่งข้อมูล ดังนี้

- o เอกสาร ได้แก่ หนังสือพิมพ์ ซึ่งผู้วิจัยเก็บหนังสือพิมพ์กลุ่มตัวอย่าง ทุกฉบับตลอดเดือนมีนาคม 2544 รวมทั้ง news clipping เมื่อครั้งฟุตบอลโลกปี 1994 (พ.ศ. 2537) ที่สหรัฐอเมริกา
- o สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ รายการโทรทัศน์ เก็บข้อมูลโดยการบันทึก ลงม้วนวีดีโอ และบันทึกเสียงรายการวิทยุลงในเทปคลาสเซ็ท ตลอดเดือนมีนาคม 2544

- o บุคคล ผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์เจาะลึกผู้เล่นพนันฟุตบอลต่างประเทศ จำนวน 50 คนดังกล่าว โดยการนัดสัมภาษณ์ในสถานที่ทำงานหรือที่บ้านของผู้ให้สัมภาษณ์ ที่โต๊ะพนัน และที่ร้านอาหาร กรณีนี้จะใช้การบันทึกเสียงลงในเทปคลาสเซ็ท และหากร้านอาหารมีเสียงดังมากเกินไป ผู้วิจัยจะใช้การจดบันทึกข้อมูลแทน ส่วนกลุ่มที่ไม่สะดวกในการนัดพบ ผู้วิจัยจำเป็นต้องใช้วิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ และการจดบันทึกข้อมูล เวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เล่นพนันประมาณ 15 – 45 นาทีต่อคน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้แนะนำตัวเองต่อผู้เล่นพนัน โดยเปิดเผยฐานะผู้วิจัย เนื่องจากผู้เล่นส่วนใหญ่มีความคุ้นเคยกับผู้วิจัยและครอบครัวเป็นอย่างดี สำหรับผู้เล่นบางคนที่ผู้วิจัยบังเอิญพบขณะทำการวิจัย ซึ่งไม่ได้รู้จักกันมาก่อนจะใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยเปิดเผยฐานะผู้วิจัยเช่นกัน ซึ่งผู้เล่นส่วนใหญ่ยินดีให้ข้อมูลเพื่อเป็นวิทยาทาน สำหรับการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูลผ่านสื่อมวลชนหรือคอลัมน์นิสต์นั้น ผู้วิจัยนัดสัมภาษณ์ในสถานที่ทำงานของผู้ให้สัมภาษณ์ และนัดพบที่ร้านอาหาร โดยใช้เวลาคงประมาณ 30 – 60 นาที

3.4.2 ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดหมวดหมู่ แยกประเภท แล้วนำเสนอโดยวิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ในบทที่ 4 และ 5 จากนั้น จึงสรุปและอภิปรายผลในบทที่ 6 ต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะแบ่งข้อมูลโดยพิจารณาจากประโยชน์ในการนำไปใช้เล่นพนันฟุตบอลได้เป็น 3 ประเภท คือ ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการพนันได้ทันที (Directly), ข้อมูลที่ต้องนำไปตีความก่อนใช้ (Indirectly) และข้อมูลที่ไม่สามารถนำไปใช้ได้เลย

สำหรับลักษณะการนำเสนอของสื่อแต่ละประเภท จะวิเคราะห์ตามแนวคิดที่ได้กล่าวในบทที่ 2 โดยจะวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการนำเสนอในอดีตด้วย เพื่อให้เห็นลักษณะของการนำเสนอรายการฟุตบอลต่างประเทศของสื่อมวลชน

3.6 การเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยในแบบของการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analysis Description) โดยแบ่งออกเป็น 3 บท ได้แก่

- บทที่ 4 ลักษณะการนำเสนอรายการฟุตบอลต่างประเทศของสื่อมวลชนในอดีตกับปัจจุบัน
- บทที่ 5 ลักษณะเนื้อหาและความเชื่อมโยงกับการพนัน
- บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ